

КОПІЯ

ВИЩИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

14 квітня 2016 року

м. Київ

справа П/800/80/16

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів:

Головуючого: Маслія В.І.,

Суддів: Голяшкіна О.В., Кравцова О.В., Єрьоміна А.В., Шведа Е.Ю.,

секретаря судового засідання: Зубенко Д.В.

За участю позивача – Шкорупєєва Д.А., представника позивача – Верхоли І.О., представника відповідача – Карлаша Д.О.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за адміністративним позовом Шкорупєєва Дмитра Анатолійовича до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання протиправним та скасування рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності та застосування дисциплінарного стягнення у виді попередження,

В С Т А Н О В И В:

У січні 2016 року Шкорупєєв Дмитро Анатолійович (далі – Шкорупєєв Д.А.; позивач) звернувся до Вищого адміністративного суду України з позовною заявою до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККС України; відповідач), в якій просить визнати незаконним та скасувати рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України № 3281/дп-15 від 18 листопада 2015 року про притягнення його до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього дисциплінарного стягнення у виді попередження.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що при прийнятті оскаржуваного рішення ВККС України не в повній мірі з'ясовано всі обставини справи, у зв'язку з чим позивач вважає безпідставним висновок про вчинення ним дисциплінарного проступку.

Зазначає, що мотивуючи оскаржуване рішення, Комісія посилалась на скасування вироку щодо Гуртовенка М.С. ухвалою Апеляційного суду Одеської області від 18 березня 2015 року, на підставі чого прийшла до висновку про порушення суддею Кравцем Д.І. вимог кримінального процесуального законодавства внаслідок неналежного ставлення до службових обов'язків.

Вказує, що суддя може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 та ч. 2 ст. 83 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» (в редакції 2010 року) лише за умови умисного порушення норм права. Разом з тим, ухвалою апеляційного суду умисного порушення ним норм права під час розгляду провадження стосовно Гуртовенка М.С. не встановлено, як не встановлено неналежного ставлення до службових обов'язків.

Крім того, позивач зазначає, що Комісія не наділена повноваженнями встановлювати та оцінювати обставини у судових справах, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, перевіряти законність судових рішень.

Позивач та його представник у судовому засіданні позовні вимоги підтримали та просили позов задовольнити з підстав, наведених у ньому.

Представник відповідача просив відмовити в задоволенні позову. В поданих запереченнях та в судовому засіданні зазначив про правомірність та обґрунтованість оскаржуваного рішення як такого, що прийняте на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України, з урахуванням усіх обставин, що мають значення для його прийняття.

Заслухавши в судовому засіданні пояснення осіб, які беруть участь у справі, дослідивши наявні

у справі письмові докази, суд дійшов наступного висновку.

Указом Президента України від 17.06.2008 року № 553/2008 «Про призначення суддів» Шкорупеєв Дмитра Анатолійовича призначено на посаду судді Суворовського районного суду міста Одеси.

Постановою Верховної Ради України від 16.05.2013 року № 249-VII «Про обрання суддів» Шкорупеєв Дмитра Анатолійовича обрано на посаду судді Суворовського районного суду міста Одеси безстроково.

В січні 2015 року до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України надійшло звернення Гуртовенка С.М. щодо поведінки судді Суворовського районного суду міста Одеси Шкорупеєва Д.А. Скарга обґрунтована порушенням зазначеним суддею норм процесуального права під час розгляду кримінального провадження за обвинуваченням Гуртовенка М.С. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 289 Кримінального кодексу України, що полягає у тривалому не призначенні судового розгляду вказаної кримінальної справи, що призводить до незаконного тримання під вартою обвинуваченого Гуртовенка М.С.

За результатами засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України рішенням від 18 листопада 2015 року № 3281/дп-15 притягнуто до дисциплінарної відповідальності суддю Суворовського районного суду м. Одеси Шкорупеєва Д.А. до дисциплінарної відповідальності та застосовано до судді дисциплінарне стягнення у виді попередження.

Підставою для прийняття зазначеного рішення слугували висновки комісії, зроблені за результатами зібраних матеріалів, які свідчили про порушення вказаним суддею вимог кримінального процесуального закону внаслідок неналежного ставлення до службових обов'язків.

Обираючи вид дисциплінарного стягнення стосовно судді, комісія врахувала позитивну характеристику судді, а також те, що раніше суддя до дисциплінарної відповідальності не притягувався.

Шкорупеєв Д.А. вважаючи незаконним рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України звернувся до суду з даним адміністративним позовом.

Згідно із частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини третьої статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Частиною другою статті 71 КАС України передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Пунктом 9 Розділом I Закону України "Про забезпечення права на справедливий суд", який набрав чинності 28 березня 2015 року, внесено зміни до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" № 2453-VI від 07 липня 2010 року шляхом викладення Закону у новій редакції.

Відповідно до пункту 8 Розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про забезпечення права на справедливий суд" заяви і скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності зазначені у частині першій статті 83 вказаного Закону № 2453-VI (у редакції 2010 року), пунктами, 1, 2 якої, зокрема, встановлено, що суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав істотного порушення норм процесуального права при

здійсненні правосуддя, пов'язані, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом, невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом.

Частиною 2 статті 87 Закону № 2453-VI визначено, що при обранні дисциплінарного стягнення стосовно судді враховуються характер проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Колегія суддів дійшла висновку, що відповідачем не доведено правомірність та обґрунтованість оскаржуваного рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. При цьому, суд виходить з наступного.

Як вбачається із матеріалів справи, кримінальне провадження за обвинуваченням Гуртовенка М.С. у вчиненні злочину, передбаченого частиною 2 статті 289 Кримінального кодексу України, надійшло до Суворовського районного суду м. Одеси 08.07.2014 року та було розподілено у провадження судді Шкорупеева Д.А.

Зазначене кримінальне провадження перебувало в провадженні судді Шкорупеева Д.А. з 08.07.2014 року по 13.01.2015 року, тобто майже 6 місяців. Обвинувачений Гуртовенко М.С. протягом досудового розслідування та судового провадження тримався під вартою. За час перебування кримінального провадження у провадженні судді Шкорупеева Д.А. було призначено 13 судових засідань: у першому судовому засіданні 23.07.2017 року оголошено перерву у зв'язку з неявкою потерпілого; в період з 16.09.2014 року по 22.12.2014 року справа по суті обвинувачення не розглядалась, розгляд справи відкладався у зв'язку з неявкою в судові засідання прокурора (16.09.2014 року, 16.10.2014 року) а також у зв'язку з неявкою захисника (30.09.2014 року, 05.11.2014 року та 20.11.2014 року).

Вироком Суворовського районного суду м. Одеси від 13.01.2015 року Гуртовенка М.С. визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 289 КК України та призначено йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на п'ять років без конфіскації майна.

Ухвалою апеляційного суду Одеської області від 18.03.2015 року вирок Суворовського районного суду м. Одеси від 13.01.2015 року скасовано, призначено новий судовий розгляд у тому ж суді в іншому складі суду. Підставою для скасування вироку стало істотне порушення суддею Шкорупеевим Д.А. вимог кримінального процесуального закону, зокрема, неналежне повідомлення потерпілого про дату, час і місце проведення підготовчого судового засідання та наступні судові засідання, тобто здійснення судового провадження за відсутності потерпілого, що відповідно до ч. 2 ст. 412 КПК України є самостійною підставою для скасування судового рішення.

Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 37 КПК України прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення. Здійснення повноважень прокурора в цьому самому кримінальному провадженні іншим прокурором можливе в окремих випадках, передбачених цим кодексом. В свою чергу, апеляційним судом було встановлено, що у судових засіданнях брали участь прокурори Мосур О.А., Фомічов Ф.Ф., Лазорко О.В., проте будь-які процесуальні документи, що підтверджують повноваження вказаних прокурорів на їх участь у судових засіданнях, зміну або заміну групи прокурорів у матеріалах кримінального провадження відсутні.

Згідно із частиною шостою статті 87 Закону № 2453-VI рішення у дисциплінарній справі повинно містити, зокрема, встановлені обставини у справі з посиланням на докази (п. 2) і мотиви, з яких ухвалено рішення (п. 3).

В оспорюваному рішенні Вища кваліфікаційна комісія суддів України вказала, що під час розгляду апеляційної скарги захисника Гуртовенка М.С. – адвоката Опалько О.М., апеляційним судом Одеської області було встановлено істотне порушення суддею Шкорупеевим Д.А. вимог кримінального процесуального закону. Крім того, суддею не було вжито всіх заходів для розгляду кримінального провадження у розумні строки.

Зокрема, в рішенні зазначено, що згідно з обвинувальним актом та вироком суду потерпілим у вказаному кримінальному провадженні є Жмурко А.С. Відповідно до матеріалів кримінального провадження потерпілий про дату, час і місце проведення підготовчого судового засідання належним чином повідомлений не був, а відповідно до Журналів судових засідань потерпілий не брав участі в судових засіданнях, в матеріалах справи відсутні відомості щодо його належного повідомлення про судові засідання та виклик до суду. Крім того, у судових засіданнях брали участь прокурори Мосур О.А., Фомічов Ф.Ф., Лазорко О.В., проте будь-які процесуальні документи, що підтверджують повноваження вказаних прокурорів на їх участь у судових засіданнях, зміну або заміну групи

В свою чергу, у судовому засіданні позивач пояснив, що потерпілий Жмурко А.С. зверталась до суду з заявою про розгляд справи за його відсутності, на підтвердження чого надав до матеріалів справи належним чином завірену копію заяви потерпілого від 28.07.2014 року.

Крім того слід зазначити, що потерпілий не оскаржував в апеляційному порядку вирок суду, відповідно до чого, з урахуванням залученої до матеріалів справи копії його заяви про розгляд справи за його відсутності, можна зробити висновок, що порушення своїх прав під час розгляду кримінального провадження він не вбачав.

Що стосується участі в судових засіданнях зазначених вище прокурорів, то позивачем надано до суду копію Постанови від 05.12.2012 року про заміну групи процесуальних керівників, підписану заступником прокурора Суворовського району м. Одеси, відповідно до якої у кримінальному провадженні № 12012170490000012 від 21.11.2012 року призначено групу прокурорів у складі: Фомічова Ф.Ф., Мосура О.А., Лазорко О.В.

Ці твердження позивача та надані ним документи представником Комісії не спростовані доказами. Відсутні такі докази й у матеріалах дисциплінарної справи, копії яких містяться у матеріалах даної справи.

За вказаних обставин, у колегії суддів немає підстав піддавати сумніву доводи позивача, які підтверджені відповідними письмовими доказами, щодо відсутності в його діях під час розгляду кримінального провадження істотних порушень кримінального процесуального закону.

Що стосується висновків відповідача щодо не вжиття суддею заходів для розгляду кримінального провадження у розумні строки, слід зазначити наступне.

Відповідно до частини 1 статті 318 КПК України судовий розгляд має бути проведений і завершений протягом розумного строку.

Пункт 11 частини 1 статті 3 КАС дає визначення поняття «розумний строк»: найкоротший строк розгляду і вирішення адміністративної справи, достатній для надання своєчасного (без невинуватених зволікань) судового захисту порушених прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах.

Тобто під розумними строками потрібно розуміти проміжок часу, протягом якого повинна бути ~~вчинена процесуальна дія~~. Як видно з визначення, поняття «розумні строки» повністю, або принаймні частково, збігається з поняттям «процесуальний строк». Однак, розумні строки, на відміну від процесуальних строків, застосовуються під кожен окрему справу, виходячи із об'єктивної точки зору судді.

У своїй практиці Європейський суд з прав людини виходить із того, що розумність тривалості судового провадження необхідно оцінювати у світлі обставин конкретної справи та враховуючи критерії, вироблені судом. Такими критеріями є: 1. Складність справи, тобто, обставини і факти, що ґрунтуються на праві (законі) і тягнуть певні юридичні наслідки; 2. Поведінка заявника; 3. Поведінка державних органів; 4. Перевантаження судової системи; 5. Значущість для заявника питання, яке знаходиться на розгляді суду, або особливе становище сторони у процесі (Рішення "Бараона проти Португалії", 1987 рік, "Хосце проти Нідерландів", 1998 рік; "Бухгольц проти Німеччини", 1981 рік; "Бочан проти України", 2007 рік).

З матеріалів справи вбачається, що кримінальне провадження за обвинуваченням Гуртовенка М.С. у вчиненні злочину, передбаченого частиною 2 статті 289 Кримінального кодексу України, перебувало в провадженні судді Шкорупеева Д.А. з 08.07.2014 року по 13.01.2015 року, тобто майже 6 місяців. За час перебування кримінального провадження у провадженні судді Шкорупеева Д.А. було призначено 13 судових засідань. Разом з тим, у зв'язку з неявкою в судові засідання тих чи інших учасників процесу, у справі оголошувались перерви, розгляд справи відкладався. Так, зокрема у першому судовому засіданні 23.07.2017 року оголошено перерву у зв'язку з неявкою потерпілого; в період з 16.09.2014 року по 22.12.2014 року справа по суті обвинувачення не розглядалась, розгляд справи відкладався у зв'язку з неявкою в судові засідання прокурора (16.09.2014 року, 16.10.2014 року) а також у зв'язку з неявкою захисника (30.09.2014 року, 05.11.2014 року та 20.11.2014 року).

Відповідно до ч. 1 статті 324 КПК України, якщо в судові засідання не прибув за повідомленням прокурор або захисник у кримінальному провадженні, де участь захисника є обов'язковою, суд відкладає судовий розгляд, визначає дату, час та місце проведення нового судового засідання і вживає заходів до прибуття їх до суду. Одночасно, якщо причина неприбуття є неповажною, суд порушує питання про відповідальність прокурора або адвоката, які не прибули, перед органами, що згідно з законом уповноважені притягати їх до дисциплінарної відповідальності.

перед органами, що згідно з законом у повноваженні призначати чи звільнювати

В матеріалах справи відсутні докази, та в судовому засіданні позивачем не надано таких, щодо вжиття ним передбачених ст. 324 КПК України заходів. Разом з тим, такі обставини не дають підстав для висновку про наявність факту умисного порушення позивачем норм права чи його неналежного ставлення до службових обов'язків, які полягали, на думку Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, в тому числі, і у невжитті ним всіх заходів для розгляду справи у розумні строки.

З огляду на наведене, колегія суддів вважає, що викладені в оскаржуваному рішенні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України обставини спростовуються матеріалами справи та не свідчать про наявність підстав притягнення судді Шкорупеева Д.А. до дисциплінарної відповідальності з підстав, передбачених пунктами 1, 2 частини 1 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», та застосування до нього дисциплінарного стягнення у виді попередження.

Керуючись статтями 160, 161, 162, 165, 171-1 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

п о с т а н о в и в :

Позов Шкорупеева Дмитра Анатолійовича задовольнити.

Визнати протиправним та скасувати рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України № 3281/дп-15 від 18 листопада 2015 року про притягнення судді Суворовського районного суду м. Одеси Шкорупеева Дмитра Анатолійовича до дисциплінарної відповідальності та застосування до нього дисциплінарного стягнення у виді попередження.

Постанова оскарженню не підлягає.

Головуючий:

Судді: